

La publicació de l'informe de la Fundació Bofill "Els llibres d'història, l'ensenyament de la història i altres històries" (*que es pot consultar a www.fbofill.org*) permet acostar-nos, en termes força objectius, a la història que s'ensenya als Països Catalans i a la resta de l'estat espanyol. El text ha estat elaborat per un equip de professors universitaris i d'ensenyament secundari, coordinat pel catedràtic Antoni Segura. L'informe ha tingut en compte 157 manuals d'ESO i de batxillerat publicats –i autoritzats per les administracions competents– a Catalunya, el País Valencià, el País Basc, Galícia, Andalusia, Canàries i l'antic territori MEC –és a dir, les comunitats on el Ministeri manté de manera exclusiva les competències en matèria de programes educatius.

És cert que el llibre de text és només una eina educativa, i que el professorat té sempre l'última paraula a l'hora de programar les seves classes. Però també ho és que constitueix un material de gran importància a l'aula, ja que vehicula la majoria dels coneixements transmesos. L'informe té en compte, a més, les quotes de mercat dels diversos manuals en cada un dels àmbits geogràfics esmentats, tot oferint una imatge prou acostada a la realitat d'allò que s'ensenya als alumnes.

L'informe contradiu totalment la imatge que fa uns mesos ens va oferir la Real Acadèmia de la Història. Així, a les autonomies amb competències plenes en educació, els manuals "compleixen a bastament els currículums proposats per l'admi-

La història que s'ensenya

"Aquest serà un curs de transició. Les comunitats hauran de redefinir els programes en funció dels decrets de mínims aprovats pel Ministeri el desembre del 2000 –i caracteritzats pel centralisme i l'intervencionisme–. Partim d'una realitat de mínims, però ens temem una marxa enrere. Hauríem de dir prou"

nistració central i, en molta menor mesura, els proposats per les administracions autonòmiques". Per contra, "els llibres destinats a l'antic territori MEC denoten molt poca sensibilitat per incorporar fets i processos destacats [...] de la història de les diferents comunitats autònomes. [...] El missatge de fons és l'equiparació de progrés i modernització política al sorgiment de l'estat i l'administració centralista".

Pel que fa als Països Catalans, els continguts referits al propi territori a l'ESO –la darrera etapa obligatòria de l'ensenyament– són d'un 15% a Catalunya, de poc més d'un 7% al País Valencià i gairebé inexistents a les Illes. En aquella mateixa etapa educativa, els continguts referits a Espanya són d'un 12,8% al Principat, d'un 26% al País Valencià i d'un percentatge probablement superior a les Illes.

La comparació esdevé més eloqüent en l'assignatura d'història de segon de batxillerat. Es tracta d'una matèria important, ja que és l'única de l'àrea de ciències socials que cursen tots els estudiants de batxillerat, independentment de la seva modalitat, i perquè el seu pes a les proves d'accés a la universitat (PAU) és força significatiu. El programa vigent se centra en la història d'Espanya dels dos darrers segles. A Catalunya, els continguts propis del Principat assoleixen de mitjana el 33,8% de la matèria; només dues editorials (Teide i Vicens Vives) el situen al voltant del 45%, és a dir, aquell que prescriu la llei i que avaluen les mateixes PAU al Principat. Contràriament, al País Valencià –com a les Illes– els manuals utilitzats són els mateixos de la resta de l'estat, que no destinen un espai específic a la història pròpia.

El curs que ara encetem és un any de transició. Les comunitats autònomes hauran de redefinir els programes en funció dels decrets de mínims aprovats pel Ministeri el desembre del 2000 –i caracteritzats per una tendència centralista i interventora–. Partim d'una realitat de mínims, però ens temem una marxa enrere. Decididament, hauríem de dir prou.